

This conception will become an effective basis for the differentiation of the legal adjusting in the special legal acts.

The Civil code use the legal construction of “company” for entrepreneurial legal entities of Private Law only. The analysis of norms of Civil code established the basis of this construction – relations of participation. This quality description is the static component of our construction. The relations of participation are present in all forms of legal entities, that will be created on the basis of this construction. The expounded positions allow to assert, that the Civil code establishes single construction for all forms of the entrepreneurial legal entities of Private Law – “company”. The relations of participation are identifying sign of this construction. Such conclusion corresponds to nature of the investigated legal entities.

The realization of the transformations of sphere of adjusting of entrepreneurial legal entities of Private law needs additional classification criteria and change of their levels. The decision of this problem requires to appeal to experience of the foreign states. Such analysis testifies, that the legislation of the foreign states uses a few classification criteria and establishes a classification levels, which differ from the classification levels of Civil code of Ukraine. These primary levels of classification are: right on distribution of profit between the participants of legal entity. Only on second level of the classification Civil codes of the separate states use the legal constructions of companies or cooperatives.

However, the analysis of norms of foreign states testifies, that the trade character of companies can be determined also by the object of activity – realization of entrepreneurial activity. Optionality of legislation of these states of the continental legal system is using of such the means of legal technique: entrepreneurial character of legal entities is determined by their form or object of activity, when a kind and volume of activity of legal entity requires commercial organization.

It is established, that the current legislation of Ukraine requires using of the considered mechanisms of adjusting of entrepreneurial legal entities of Private Law. Such mechanisms will provide adjusting of all forms of entrepreneurial legal entities in Private Law, that is set in the Civil code and in the special acts.

Keywords: legal entity, company, enterprise, enterpreneurial legal entity of Private Law, system, type.

Зозуляк О.І.

МІСЦЕ УСТАНОВ В СИСТЕМІ НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

УДК 347.191.1

У сучасній цивілістиці термін «установа» використовується, як умовна назва (позначення) окремих юридичних осіб, в т.ч.

підприємницьких та, як організаційно-правова форма (ст. 83 ЦК України). При цьому, перший підхід однозначно вважаємо незадовільним, адже вживання в якості синонімів різних за своєю суттю та видовими характеристиками юридичних осіб викривлює їх специфічні риси та правову природу, яка притаманна виключно їм. Така тенденція прослідковується як в окремих законах (наприклад, ЗУ «Про банки та банківську діяльність», ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»), так і в самому ЦК України (ст. 268, ст. 1054) (щодо позначення банку чи інших юридичних осіб, що діють у сфері надання фінансових послуг (ломбардів, страхових компаній) в якості установ). Зрозуміло, що ці юридичні особи належать до класичних корпорацій та функціонують у середовищі підприємництва, а тому використовувати щодо них термін «установа» недоцільно. У даному аспекті слід підтримати І. М. Кучеренко, яка відзначала, що така двозначність у визначенні поняття «установа» не може залишатися незмінною, оскільки застосування одного й того ж терміна до різних видів юридичних осіб (підприємницьких і непідприємницьких) породжує правовий хаос [1, с. 240].

Стосовно другого підходу, то у вітчизняній доктрині сутність поняття установи в іпостасі організаційно-правової форми, у посткодіфікаційний період вітчизняного цивільного законодавства, на монографічному рівні, досліджено Д. С. Лещенком [2] та І. П. Жигалкіним [3]. У цілому автори розвивають та деталізують підхід обраний законодавцем, що втілений в статті 83 ЦК України і в загальних рисах ми з ним погоджуємось, зокрема і в частині сутності та кваліфікуючих ознак установ. Проте із тим застереженням, що це ознаки не установи як організаційно-правової форми, а ознаки непідприємницької унітарної юридичної особи. Відтак, категорія «установа», що відображена в ЦК України через неконкретизованість мети діяльності, на нашу думку, складає поняття підтипу непідприємницьких юридичних осіб – а саме непідприємницької унітарної юридичної особи. Крім того, вважаємо, що категорія «установа», яка регламентована ЦК України є недостатньою для окреслення усього розмаїття тих юридичних осіб, що побудовані на унітарних началах (відсутності засад участі). 3

огляду на це, підтверджується позиція про те, що в ЦК України доцільно виділяти таку категорію, як «непідприємницька унітарна юридична особа» або ж «непідприємницька юридична особа унітарного типу». Якщо виходити із таких міркувань, то термін «установа», що застосовується в рамках ЦК України підходить під визначення поняття «непідприємницька унітарна юридична особа», а категорія «установа» як одна із організаційно-правових форм вищенаведеного підтипу підприємницьких юридичних осіб потребує відповідної доктринальної розробки. У зв'язку із наведеним метою статті є визначення того якими характеристиками наділена установа у зазначеному аспекті її сприйняття та які різновиди підприємницьких структур складають цю організаційно-правову форму.

Останні наукові дослідження та публікації щодо вказаної проблеми здійснили Т. В. Блашук, В. І. Борисова, Л. О. Волкова, І. П. Жигалкін, І. М. Кучеренко, Д. С. Лещенко, О. О. Первомайський, В. Д. Примак, Є. О. Суханов, І. В. Ткач та ін.

Перш за все, слід звернутися до історичного екскурсу щодо вживання досліджуваного поняття та філологічної джерельної бази. Так, у радянський період поняття «установа» у правничій літературі сприймалось доволі вузько, а саме через призму її розуміння як різновиду державної організації чи апарату громадської організації, яка створювалась для відповідної діяльності чи громадських функцій [4, с. 393]. Подібний підхід міститься й у філологічних джерелах: установа — це орган, що виконує певні управлінські функції, це штат службовців з адміністрацією, що відає якою-небудь галуззю чи галузями народного господарства, торгівлі, культури, науки тощо, має самостійний кошторис або перебуває на державному бюджеті [5, с. 789].

Наведені лексичні підходи вказують на специфічну мету діяльності такої юридичної особи, а саме реалізацію державної влади у різних сферах: науці, медицині, культурі, економіці, соціальній, зовнішньоекономічній, судовій, правоохоронній сферах тощо.

Характеристика мети діяльності досліджуваної юридичної особи саме через призму здійснення нею державницьких функцій

обумовлює потребу розкриття сутності категорії «орган державної влади». З позицій цивільного права останніми роками науковці досить серйозно займаються розробкою проблем цивільно-правової відповідальності органів державної влади, досліджують в частині застосування до останніх положень статей 1173–1175 ЦК України в аспекті відшкодування державою шкоди, а також через використання зовнішньої оболонки їх діяльності – шляхом застосування фундаментальних положень ЦК України про юридичні особи щодо регламентації їх діяльності.

Як слушно вказує І. В. Ткач, правильне розуміння поняття «орган державної влади» і його відмежування від інших суб'єктів має як теоретичне, так і практичне значення для відшкодування державою шкоди на підставі ст.ст. 1173-1175 ЦК України. З такими міркуваннями дослідника очевидно є сенс погодитись, причому навіть в ширшому аспекті – не тільки з позицій позадоговірної відповідальності, а й в цілому при їх вступі у відносини приватноправової сфери, особливо з позицій практики правозастосування. Для прикладу, суди неоднозначно підходять до питання, які ж саме інституції є органами державної влади. Так, в одних категоріях справ були зроблені висновки, що завдана прокуратурою шкода повинна відшкодовуватися на загальних підставах, оскільки органи прокуратури не є органами державної влади [6], а, отже, немає підстав для застосування статей 1173–1174 ЦК України. В інших судових рішеннях висловлюється позиція, що це орган державної влади [7]. Саме тому єдність у розумінні поняття «орган держави» з позицій цивілістики є вкрай важливою.

Дійсно, як правильно відзначає Т. В. Блащук, держава бере участь в цивільних правовідносинах не як окремо взяте єдине ціле, а як сукупність державних органів різних рівнів, які є незалежними один від одного і виступають як самостійні учасники цивільно-правових відносин [8, с. 4]. У правовій доктрині відзначається, що термін «орган державної влади», який застосовується у ЦК України, охоплює органи законодавчої, виконавчої та судової влади, а також інші державні органи, які діють від імені держави та наділені державно-владними повноваженнями [9, с. 18]. Саме наявність державно-владних повноважень є найбільш

важливою характеристикою органів державної влади, а також ознакою, що дозволяє відмежувати їх від інших суміжних суб'єктів.

Таким чином, першою правовою ознакою, через яку ідентифікуються органи державної влади є реалізація ними певних публічних завдань та виконання відповідних публічних функцій державницько-управлінського характеру.

Другою рисою органу державної влади, з позицій цивільного права, є його зовнішнє оформлення і вступ як у регулятивні, так і охоронні цивільні правовідносини через правову оболонку юридичної особи.

Проводячи історико-правовий екскурс становлення та розвитку юридичних осіб публічного права, Л. О. Волкова зауважує, що їх юридичних осіб публічного права ще з часів римського права і до теперішнього часу обумовлювалась публічним походженням, але у той же час такі публічні утворення як держава, державні та муніципальні органи та підприємства мають бути нормативно включені в цивільний обіг. Оскільки з точки зору цивільного права учасниками цивільних правовідносин можуть бути фізичні та юридичні особи, то для публічних утворень була розроблена концепція юридичних осіб публічного права [10, с. 37].

Аналогічним є й підхід законодавця, адже у спеціальних законах, якими регламентовано правове становище кожної із трьох гілок державної влади, їх порядок створення та діяльність регламентовані в рамках конструкції «юридична особа публічного права» (ЗУ «Про центральні органи виконавчої влади», ЗУ «Про Кабінет Міністрів України» та інші).

Ще однією прикметною цивілістичною ознакою органу державної влади виступає специфічна організаційно-правова форма. Маючи приналежність до непередприємницьких унітарних юридичних осіб, якраз органи державної влади функціонують та повинні надалі функціонувати в організаційно-правовій формі установи. Саме конструкція установи успішно застосовується, коли йдеться про участь органів державної влади у цивільних правовідносинах.

З цього приводу В. І. Борисова цілком правильно відзначає, що згідно з доктриною цивільного права до участі у цивільному

обороті допускаються лише ті організації, які є юридичними особами публічного права, органам влади надається статус юридичних осіб публічного права у такій організаційно-правовій формі як установа [11, с. 20]. Водночас, науковець допускає можливість функціонування установ приватного права, розуміючи під ними самостійну організаційно-правову форму непідприємницьких юридичних осіб, засновану громадянами і/або юридичними особами на основі добровільних майнових внесків з метою надання послуг у галузі науки, охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури та спорту і не має членства. Цивіліст робить цілком слушні застереження, відповідно до яких установи приватного права не можуть створюватись з метою виконання функцій органів влади, через які набувають і здійснюють свої права та обов'язки публічні утворення (держава, АР Крим, територіальні громади тощо), які діють у цивільних правовідносинах на рівних правах з іншими учасниками [12, 53-54].

Очевидно, що з позицій чинного законодавства України, така концепція цивіліста є цілком правильною, проте, оскільки нами обгрунтовується підхід, за яким в організаційно-правовій формі установи діють виключно публічно-правові утворення (органи державної та місцевої влади), а відповідні послуги у галузі науки, охорони здоров'я, освіти, культури, на нашу думку надаються через діяльність закладів, то вважаємо, що установи не можуть функціонувати як юридичні особи приватного права. З цього приводу Кучереноко І. М. цілком слушно відзначає, що створення юридичних осіб приватного права у формі установ, як це передбачено у ЦК України, викликає певні труднощі, оскільки позбавлення засновника права на управління передбачає повну довіру особи до державних органів, які контролюють порядок створення та діяльності такої установи, що в Україні на сьогодні є досить проблематичним [13, с. 215].

З огляду на зазначене, можна виокремити ще одну важливу ознаку установ – вони за порядком створення можуть бути виключно юридичними особами публічного права.

Наступною важливою рисою установ є те, що вони створюються та діють на підставі установчого акта. Така специфіка

установчих документів отримала своє закріплення у ч. 3 ст. 87 ЦК України, яка визначає, що установа створюється на підставі індивідуального або спільного установчого акту, який може бути скасований тільки до державної реєстрації. Специфічною рисою установчого акту установи є те, що засновник (засновники) не мають права вносити до нього змін.

Ще однією рисою органів державної влади виступає специфіка їх цивільно-правової відповідальності. У частині притягнення до цивільно-правової відповідальності органів державної влади, нами сприймаються наукові погляди О. О. Первомайського з приводу специфіки відповідальності публічно-правових утворень, що є установами. Автор переконаний, що певна змінюваність органів державної влади (припинення шляхом ліквідації чи реорганізації, відсутність коштів, позбавлення повноважень тощо) обумовлюють нездатність останнього виступити повноцінним суб'єктом цивільно-правової відповідальності. Вирішення цієї ситуації автор вбачає у запровадженні відповідного правового механізму визнання держави єдиним суб'єктом цивільно-правової відповідальності. Задля утвердження цього судження необхідно внести зміни до чинного матеріального та процесуального законодавства України, що мають конкретизувати порядок притягнення держави Україна до цивільно-правової відповідальності [14, с. 65]. Такі міркування близькі нам за логікою і ми солідаризуємось з ними в частині вирішення питання щодо цивільно-правової відповідальності органів державної влади. До речі, правові позиції Вищих судових інстанцій аналогічні судженням, що наведені вище. Так, у п. 39 Інформаційного листа Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування норм Цивільного та Господарського кодексів України» від 07.04. 2008 р. № 01-8/211 визначено, що держава є суб'єктом відповідальності, однак не визначено, хто саме (який орган) буде її представляти. Відповідно до ст.170 ЦК України держава набуває і здійснює цивільні права та обов'язки через органи державної влади у межах їхньої компетенції, встановленої законом. Тому суд в кожному конкретному випадку повинен з'ясувати, який саме державний орган є уповноваженим органом.

Безумовно, установи, як юридичні особи, є самостійними суб'єктами цивільно-правової відповідальності, адже на них поширюються положення ст. 96 ЦК України щодо самостійної відповідальності юридичної особи за своїми зобов'язаннями усім належним майном. Учасник (засновник) юридичної особи не відповідає за зобов'язаннями юридичної особи, а юридична особа не відповідає за зобов'язаннями її учасника (засновника), крім випадків, встановлених установчими документами та законом.

Водночас, у випадку недостатності майна засновник установи повинен нести субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями установи. Наведена теза сьогодні сприймається сучасними цивілістами. Так, зокрема, зустрічаємо її у працях Є. О. Суханова, В. Д. Примака [15, с. 120]. В основу такої концепції науковці ставлять відсутність реальної майнової відокремленості установи від її засновника, що відбивається на такому елементі правового статусу обох цих суб'єктів права, яким є обов'язок засновника нести субсидіарну відповідальність за боргами, створеної ним організації-невласника [16, с. 15]. Такі наукові позиції щодо специфіки цивільно-правової відповідальності нами сприймаються як щодо юридичних осіб публічного права в цілому, так і щодо установи як організаційно-правової форми непідприємницьких юридичних осіб, зокрема.

З урахуванням наведеного, нами вбачається необхідність розроблення та закріплення у ЦК України положень щодо самостійної цивільно-правової відповідальності установ, а також норм щодо встановлення субсидіарної (додаткової) відповідальності засновників установи за її зобов'язаннями. На рівні актів спеціального законодавства – деталізації цих положень щодо цивільно-правової відповідальності того чи іншого органу державної влади, правовій регламентації якого і присвячений відповідний законодавчий акт.

У даному аспекті слід звернути увагу і на специфіку реорганізації установи. Оскільки ми вважаємо, що в організаційно-правовій формі установи функціонують органи влади, то відповідно виключається можливість їх перетворення в будь-яку іншу організаційно-правову форму непідприємницької юридичної особи. З

огляду на це, законодавство, яким регламентовано правове становище органів державної влади різних рівнів повинно встановлювати імперативну вимогу щодо їх реорганізації в усіх формах (злиття, приєднання, поділ, виділ) за виключенням перетворення.

Беручи до уваги особливості установи, наведені вище, досліджуване поняття може бути представлене у наступному вигляді: «Установа - це юридична особа публічного права, що створюється засновником для досягнення визначеної мети у різних сферах державного управління, який не бере участі в управлінні нею та несе субсидіарну відповідальність за її зобов'язаннями».

Які ж види непідприємницьких юридичних осіб наповнюють цю організаційно-правову форму? У контексті характеристики органу державної влади з позицій цивільного права та дослідження того факту, що організаційно-правова форма установи характерна саме для органів державної влади, видами цієї організаційно-правової форми, на нашу думку, будуть виступати різні за своєю сутністю, ієрархією та характером повноважень (загальної та спеціальної компетенції) органи державної влади (як центральні, так і місцеві).

Перш за все, це органи законодавчої та виконавчої влади. Законодавчим органом держави виступає Верховна Рада України, організаційно-правові засади роботи та статусу якої визначені у рамках ЗУ «Про Регламент Верховної Ради України», а також ЗУ «Про комітети Верховної Ради України», ЗУ «Про статус народного депутата України». Центральні органи виконавчої влади створені та діють відповідно до ЗУ «Про центральні органи виконавчої влади». Систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України. Правовий статус Кабінету Міністрів визначений в рамках спеціального ЗУ «Про Кабінет Міністрів України».

Система місцевих органів виконавчої влади представлена місцевими державними адміністраціями, що діють відповідно до ЗУ «Про місцеві державні адміністрації». Гарантоване державою

право територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України реалізується шляхом створення та діяльності органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування, що створюються та діють на підставі ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні», є юридичними особами і наділяються вищенаведеним та іншими законами владними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

Судові та правоохоронні органи. Система судових органів регламентована ЗУ «Про судоустрій і статус суддів». Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні та діє на підставі ЗУ «Про Конституційний суд України». Суди загальної юрисдикції утворюють єдину систему : 1) місцеві суди; 2) апеляційні суди; 3) Верховний Суд України. Найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції є Верховний Суд України. У системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди як суди першої інстанції з розгляду окремих категорій справ. Вищими спеціалізованими судами є : Вищий суд з питань інтелектуальної власності та Вищий антикорупційний суд. Вищі спеціалізовані суди розглядають справи, які віднесені до їх юрисдикції процесуальним законом .

Систему правоохоронних державних органів складають національна поліція, правовий статус якої визначений в межах ЗУ «Про Національну поліцію», прокуратура, що діє на підставі ЗУ «Про прокуратуру»; Служба Безпеки України, що здійснює свою діяльність на підставі ЗУ «Про Службу Безпеки України». Органи державної влади із спеціальним статусом. До них належать, зокрема, Національний банк України, який є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, правовий статус якого регламентований в рамках ЗУ «Про Національний банк України», Фонд державного майна України – державний орган, що здійснює державну політику у сфері приватизації державного майна та діє на підставі ЗУ «Про Фонд державного майна», а також інші органи державної влади.

Перелічені нами вище та інші різновиди органів державної влади відображають видову характеристику непідприємницьких унітарних юридичних осіб в рамках організаційно-правової форми «установа». Безумовно, що кожен із вищеперелічених державних органів у залежності від особливостей та змісту повноважень, функцій, що перед ним ставляться, наділяється окремими специфічними елементами правового становища і це обумовлює потребу їх детальної регламентації на рівні спеціальних законодавчих актів, проте в цілому кожен орган державної влади вписується в конструкцію пропонованої нами непідприємницької унітарної юридичної особи, а також організаційно-правової форми установи, у якій він створюється. Навіть, якщо у тому чи іншому законі, із різних причин, в тому числі неякісної законодавчої техніки, не вказано, що той чи інший орган влади, за порядком створення належить до юридичних осіб публічного права та діє в організаційно-правовій формі установи, то це не означає, що такий державний орган не належить до установ, за виключенням того випадку, коли орган державної влади створений та діє без статусу юридичної особи.

Підсумовуючи, варто наголосити, що легальне поняття установи, закріплене в межах ЦК України нами сприймається в межах пропонованого нами підтипу непідприємницьких унітарних юридичних осіб, який, на нашу думку, слід запровадити на рівні ЦК України. Різновидом організаційно-правової форми цього підтипу непідприємницьких юридичних осіб виступає установа, яку складають різноманітні за своїми повноваженнями (компетенцією) центральні та місцеві органи державної влади.

1. Кучеренко І. М. *Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія* / І. М. Кучеренко. - К., 2004. - 328 с.
2. Леценко Д. С. *Установи як учасники цивільних відносин : монографія* / Д. С. Леценко. - Дніпропетровськ, 2007. - 196 с.
3. Жигалкін І. П. *Установи як юридичні особи: монографія* / І. П. Жигалкін. — Х. : Право, 2010. — 168 с.
4. *Юридический энциклопедический словарь*. – М.: Советская энциклопедия, 1984. – 393 с.
5. *Словник української мови: в 11 тт.* / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. — К.: Наукова думка, 1970-1980.

6. Ухвала Вищого адміністративного суду України № К-54397/09 від 6 жовтня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/11842208>
7. Постанова Вищого господарського суду України № 26/709-22/42 від 30 листопада 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/12754307>
8. Блащук Т. В. Можливість визначення держави як сторони договору / Т. В. Блащук // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2011. – № 1 (3). – С. 1 – 9.
9. Ткач І. В. Поняття органу державної влади у контексті статей 1173-1175 Цивільного кодексу України / І. В. Ткач // Вісник Академії адвокатури України. – 2013. - число 2. – С. 18 – 23.
10. Волкова Л. О. Юридичні особи публічного права : історія та сучасність / Л. О. Волкова // Право і суспільство. – 2016. - № 2, ч. 3. – С. 32 - 38.
11. Борисова В. І. Публічно-правові утворення як учасники цивільних відносин / В. І. Борисова // Проблеми цивільного права та процесу: матеріали наук. – практ. конф., присвяченій пам'яті професора О. А. Пушкіна (7 червня 2014 р.). – Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2014. – С. 19-24.
12. Борисова В. Установа як особлива організаційно-правова форма непідприємницьких юридичних осіб / Валентина Борисова // Право України. – 2015. - № 4. – С. 54 – 59.
13. Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Ірина Миколаївна Кучеренко. – К.: 2004. – С. 347.
14. Первомайський О. О. Цивільно-правова відповідальність держави : конституційні засади / О. О. Первомайський // Юридична Україна. – 2012. - № 8. – С. 65-66.
15. Суханов Е. А. Об ответственности государства по гражданско-правовым обязательствам / Вестник Высшего Арбитражного Суда РФ. — 2001. — № 3. — С. 120-129.
16. Примак В. Д. Непідприємницькі юридичні особи (окремі особливості правового статусу) / В. Д. Примак // Юридичний Вісник України. — 22-28 січня 2005. — № 3. — С. 15 - 19.

Зозуляк О. І. Місце установ у системі непідприємницьких юридичних осіб

У статті досліджуються правові проблеми визначення місця установ у системі непідприємницьких юридичних осіб. Автор висловлює власне бачення розвитку законодавства щодо окреслення організаційно-правової форми установи у прив'язці з системою юридичних осіб в цілому.

Ключові слова: непідприємницька юридична особа, установа організаційно-правова форма.

Зозуляк О. И. Место учреждений в системе некоммерческих юридических лиц

Научная статья посвящена исследованию гражданско-правового статуса учреждений с точки зрения тенденций развития перспективного законодательства Украины. Осуществляется характеристика современного понятия «учреждение» как автономной организационно-правовой формы некоммерческого юридического лица. В работе раскрывается вопрос о правовой природе и сущности учреждения в исследованном аспекте. На основании анализа законодательства и гражданско-правовой доктрины права делаются предложения о возможных путях развития законодательства в этой сфере.

Ключевые слова: некоммерческое юридическое лицо, учреждение, организационно-правовая форма.

Zozuliak O. I. Legal construction of foundation from the perspective legislation of Ukraine

The scientific article analyses the modern understanding of the term «foundation» in Ukraine. It is noted that the term « foundation « can not include all legal persons which are based on unitarian basis. That is why the author makes an offer of implementing the new term «non-for-profit unitarian legal person» in private law. In limit of mentioned term should function all non-for-profit legal persons which are based on unitarian basis. Public authority are foundations which are providing their activity in legal form of non-for-profit unitarian legal person. To them the author is referring: legislative and executive bodies, courts and law enforcement agencies, government agencies with special status (National Bank of Ukraine, State Property Fund of Ukraine, etc.) and others.

The article analyses the modern understanding of the term «foundation» in Ukraine. It is noted that the term «foundation» can not include all legal persons which are based on unitarian basis. That is why the author makes an offer of implementing the new term «non-for-profit unitarian legal person» in private law. In limit of mentioned term should function all non-for-profit legal persons which are based on unitarian basis.

Keywords: non-for-profit unitarian legal person, foundation, legal form, public authority, reorganization, civil liability

Кузьмич О.Я.

ІНША ОСОБА ЯК УЧАСНИК ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН

УДК 347.447.9

В юридичній літературі як і в цивільному законодавстві України, крім поняття «третіх осіб» можна зустріти також поняття